

Конкурсній комісії з добору кандидатів на посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП)

Цапліна Валерія Івановича

який проживає за адресою:

ЗАЯВА

Прошу допустити мене до участі в конкурсі на зайняття посади Члена НКРЕКП.

Моє рішення прийняти участь в конкурсі на заміщення вакантних посад членів НКРЕКП ґрунтується на впевненості в тому, що мій 34-річний досвід роботи в енергетичному секторі, в тому числі 20-річний досвід практичної роботи в Регуляторі, фундаментальна освіта міжнародного рівня в сфері економіки регулювання та інженерна освіта, участь в найкращих тренінгових програмах для регуляторів в США та ЄС, дослідження та публікації з питань регулювання, знайомство з системами регулювання ЄС та США дозволили мені отримати унікальний набір знань, досвіду та навичок, які найкращим чином відповідають вимогам до кандидата на посаду члена НКРЕКП і надають мені перевагу порівняно з іншими претендентами. Як керівник структурного підрозділу НКРЕ(КП) з 13 річним стажем я впевнений, що я повною мірою готовий до більш масштабної роботи, більшого рівня відповідальності, пов'язаними з посадою Члена НКРЕКП.

Важливо також відзначити, що у мене є своя команда, на яку я можу покластись – це кілька десятків молодих, добре освічених, висококваліфікованих та амбіційних теперішніх і колишніх співробітників мого департаменту, які вирости як фахівці в нашому колективі і з якими ми поділяємо спільні цінності.

Розраховую також на допомогу фахівців організацій, з якими підтримую професійні зв'язки: Київської школи економіки, Університету Флориди (США), Флорентійської школи регулювання (Італія), Інституту прикладного системного аналізу IIASA (Австрія), наукових закладів НАНУ, українських think tanks та ін.

Сфери регулювання, в яких я вважаю себе найбільш компетентним.

Враховуючи мою освіту, досвід та особисті якості, я підготовлений до роботи за будь-яким напрямком, за виключенням юридичного.

Найвищий рівень компетентності маю в питаннях, пов'язаних з регулюванням природних монополій, як в енергетиці так і у сфері комунальних послуг.

Я маю також високий рівень компетентності, достатню теоретичну підготовку та практичний досвід за напрямками реформування та функціонування ринку електроенергії.

З 2005 року я керую структурним підрозділом, відповідальним за питання міжнародного співробітництва, євроінтеграції і співробітництва в рамках Енергетичного Співтовариства, а також стратегічного планування НКРЕКП і маю високий рівень компетентності в цих питаннях.

Освіта, дослідження та викладання

Професіоналізм - ключова вимога, яку я ставлю перед собою і своїми підлеглими. Зразком для мене є професор Стівен Літлчайлд, який в 1983 р. запропонував принципи стимулюючого регулювання, а з 1989 на посаді Регулятора електроенергетики Британії, ефективно реалізував ці принципи.

В 1984 році я **закінчив з відзнакою Київський політехнічний інститут**. Щоб стати професіоналом у сфері регулювання природних монополій я в 2001 р. **закінчив 2-річну західного типу магістерську програму з економіки з англійською мовою викладання** в Києво-Могилянській Академії (з 2006 р. – Київська школа економіки) зі спеціалізацією в регуляторній економіці. В подальшому, для поглиблення своїх знань я навчався на кращих спеціалізованих програмах з регулювання природних монополій:

- в 1999 та 2011 р.р, на Програмі Світового банку з Регулювання та стратегії в Центрі досліджень природних монополій (PURC) Університету Флориди (США) – яку закінчили близько 3500 регуляторів з 130 країн світу.
- в 2005 р. – на офіційних курсах для регуляторів енергетики ЄС (Ради Регуляторів Енергетики ЄС - CEER) в Флорентійській школі регулювання.

Серед інших програм можна відзначити курси МАГАТЕ по моделюванню енергетичних систем (2002), курси по лібералізованому ринку газу Оксфордського коледжу з досліджень в нафтогазовому та енергетичному секторах (1998), тренінг Світового банку по регулюванню сфери водопостачання (2015).

Важливим елементом професійного зростання вважаю **контакти з регуляторами різних країн світу**. Я знайомився з роботою регуляторів Федеральної Енергетичної Комісії США, комісій штатів Луїзіана, Міссісіпі, Пенсильванія. В 2003 р. стажувався в Регуляторі штату Флорида, США. З 2005 по 2017 р. координував 4 проекти Twinning НКРЕ(КП) з регуляторами Австрії, Греції, Італії, Румунії, Словаччини, Угорщини, Чехії. В рамках інших проектів співпрацював з регуляторами Англії, Грузії, Молдови, Португалії, Туреччини.

Приймав активну участь в роботі Регіональної асоціації регуляторів енергетики ERRA, **викладав на курсах для регуляторів енергетики**, які проводили ERRA та Центрально-Європейський Університет в Будапешті. В 2007 р. **був консультантом грузинського Регулятора** по питанням якості послуг.

З 2008 року як представник НКРЕ (КП) постійно приймаю участь в заходах Енергетичного Співтовариства, з 2013 р. – **член Ради органів регулювання Енергетичного Співтовариства від України**.

Маю значний досвід аналітичної, дослідницької роботи. В 2003 р. був запрошеним дослідником в Центрі досліджень природних монополій Університету Флориди, результати проведеного дослідження були опубліковані в Journal of Regulatory Economics. Разом з дослідниками та студентами Київської школи економіки проводив дослідження по оцінці ефективності ліцензіатів НКРЕ, математичному моделюванню переходу від моделі «єдиного покупця» до ринку двосторонніх договорів з балансуєчим ринком. Маю **кілька десятків публікацій** з питань регулювання енергетики в міжнародних та українських фахових виданнях.

Практичний досвід, основні досягнення

З 1984 року я працював в установах енергетичного профілю НАН України, а в 1997 році був переведений до Національної комісії регулювання електроенергетики України (НКРЕ). За 20 років пройшов шлях від провідного спеціаліста НКРЕ до Директора департаменту НКРЕКП.

Професійна освіта та спеціалізована підготовка у сфері економіки регулювання, знання історії та тенденцій розвитку систем регулювання країн ЄС та США дає можливість не плестись в хвості подій, а діяти на випередження – враховуючи економічні закономірності та відслідковуючи світові тенденції розвитку системи регулювання заздалегідь готуватись до очікуваних змін.

Ще на початку 2000-х років було зрозуміло, що основні напрямки **розвитку системи регулювання природних монополій** в Україні: 1) впровадження методології регулювання за нормою прибутку; 2) впровадження механізму багаторічного стимулюючого регулювання; 3) впровадження системи моніторингу та регулювання якості послуг; 4) впровадження системи бенчмаркінгу (порівняльного аналізу), як одного з елементів стимулюючого регулювання.

Мною була ініційована і, разом з співробітниками мого підрозділу проведена, починаючи з 2001 р. робота у всіх зазначених напрямках. Залучені висококваліфіковані міжнародні консультанти, розроблені відповідні методології для секторів електроенергетики та природного газу, частково, для сфер тепlopостачання та водopостачання.

Щодо **розвитку конкурентних (потенційно конкурентних) ринків**, то основний тренд – лібералізація цих ринків. З 2004 р. я та мій підрозділ здійснювали координацію процесу реформування ринку електроенергії України. В рамках роботи Міжвідомчої комісії з реформування ринку, проектів Світового банку, Твіннінг, інших проектів консультаційної допомоги, було сформовано критичну масу фахівців галузі, які глибоко розуміють суть реформ. Саме це створило необхідні передумови для успіху реформування, яке на сьогодні перебуває в активній фазі.

Серед особистих досягнень хочу також згадати **ліквідацію механізму виводу коштів з енергетичних компаній через механізми фіктивного страхування** (початок 2000-х років).

Найбільш цінним досягненням особисто для мене є **створення високопрофесійного колективу**, об'єднаного спільними цінностями, здатного до виконання найскладніших завдань.

Бачення проблем діяльності НКРЕКП та пропозиції щодо їх вирішення

Зосереджу увагу на кількох системних проблемах, розв'язання яких може суттєво поліпшити ефективність системи економічного регулювання в Україні.

1. Неконституційний статус НКРЕКП

Прийняття Закону про НКРЕКП в 2016 р. закріпило правовий статус Комісії, як незалежного регуляторного органу з функціями, правами та повноваженнями, згідно з вимогами законодавства ЄС. Однак на сьогодні Регулятор залишається вразливим, оскільки його існування не передбачено Конституцією України. Для розв'язання проблеми пропоную ініціювати внесення змін до Конституції щодо незалежних органів економічного регулювання природних монополій.

2. Протиріччя між концепцією державної регуляторної політики і концепцією регулювання природних монополій

З 1994 р. в Україні реалізується концепція незалежних органів регулювання природних монополій. А з кінця 90-х років – концепція державної регуляторної політики у сфері підприємництва, згідно з якою підставою для регулювання можуть бути тільки випадки «загрози порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави». Колізія цих 2 взаємовиключних концепцій створює значні проблеми для НКРЕКП, зокрема, в питаннях проведення перевірок діяльності ліцензіатів.

Пропонується ініціювати внесення змін до законодавства, щоб заходи в рамках державної регуляторної політики поширювались тільки на конкурентний сектор економіки. Всі питання галузей природних мають вирішуватись в рамках законодавства про природні монополії.

3. Представництво споживачів в регуляторному процесі

З метою забезпечення балансу інтересів підприємств регульованої галузі, споживачів та держави рішення Комісії приймаються за квазисудовою процедурою. Представники споживачів мають право приймати участь в регуляторному процесі, але це право фактично не реалізовано через відсутність незалежних державних інститутів для захисту дрібних споживачів та організацій великих промислових споживачів. Таким чином, при розгляді НКРЕКП питань, зокрема щодо підвищення цін та тарифів, представлена тільки одна сторона квазисудового процесу – підприємства енергетики та комунального сектору, а друга сторона – споживачі – не представлена.

Для розв'язання проблеми НКРЕКП має вжити всіх заходів для створення:

- інституту незалежних представників споживачів - «адвоката споживачів» або «енергетичного омбудсмена», який представлятиме інтереси дрібних споживачів;
- добровільних організацій великих промислових споживачів .

4. Цінове регулювання природних монополій

В Україні застосовується архаїчний метод регулювання, успадкований від планової економіки, який не використовує концепцій норми прибутку та регуляторної бази активів і, таким чином, не передбачає залучення приватних інвестицій. Фактично всі інвестиції здійснюються за рахунок споживачів, але інвестований споживачами капітал привласнюється власниками компаній.

Для розв'язання проблеми пропонується:

- на першому етапі запровадити регулювання за нормою прибутку, що дозволить забезпечити залучення приватних інвестицій в інфраструктуру і знизити тарифний тягар на споживачів.
- протягом перехідного періоду створити необхідні передумови для запровадження механізмів багаторічного стимулюючого регулювання (далі - СР);
- на другому етапі запровадити, там де це доцільно, механізми багаторічного СР.

Тривалість етапів залежить від стану справ в той чи іншій галузі. Менше часу потрібно в електроенергетиці, більше – у сфері комунальних послуг.

5. Собівартість виробництва електроенергії

Реформування ринку електроенергії вступає в активну фазу, разом з тим, невирішеною залишається проблема формування собівартості генерації, до якої на сьогодні включаються не всі економічні витрати. Це, значною мірою, обумовлює різницю в собівартості виробництва електроенергії енергії різними типами генераторів і, за рахунок цього в умовах лібералізованого ринку, підприємства з низькою собівартістю (АЕС) можуть отримувати ренту. Для розв'язання цієї проблеми НКРЕКП має ініціювати проведення дослідження з залученням висококваліфікованих фахівців.

6. Інформаційна система НКРЕКП

З нагальних проблем, які необхідно вирішити якнайшвидше, я б відзначив створення Інформаційної системи НКРЕКП, яка б дозволяла автоматизувати процеси збору перевірки та обробки інформації і звільнити співробітників від виконання рутинної роботи.

7. Освіта та дослідження з питань економічного регулювання природних монополій

Єдиною запорукою успішності НКРЕКП є професіоналізм Членів Комісії та Робочого апарату. На сьогодні в Україні відсутня як систематична освіта з питань економічного регулювання природних монополій, так і спеціалізовані дослідницькі центри з цих питань. На мою думку започаткувати освітні та дослідні програми зі спеціалізацією на економічному регулюванні доцільно в Київській школі економіки, яка має необхідний викладацький і дослідницький потенціал, досвід співробітництва з іноземними експертами та інституціями .

Додаток: резюме В.Цапліна

06 04 2018 р.

(підпис)